Ebû Dâvûd Tayâlisî'nin rivâyetinde Berâ bin Âzib'in (radıyallahü anh) haber verdiği hadîs-i şerîfte kabir suâli bildirilmektedir. Mü'min olanların bütün bunlara doğru cevap verdiğini haber veren Resûlullah (aleyhisselâm) hadîsin sonunda "Mü'min olan meyyit için, kulum doğru söyledi sesi işitilir. Kabre Cennetten yaygı serilir. Cennet elbiseleri giydirilir. Meyyit için Cennetten bir kapı açılır. Kabre Cennet kokuları yayılır. Görebildiği yerlere kadar yayılır. Güzel yüzlü, güzel elbiseli, güzel kokular saçan birisi gelir. Buna, sen kimsin? Senin o hayırlı yüzün nedir der. Ben senin sâlih amelinim der. Bunu işitince, yâ Rabbi, kıyâmet çabuk kopsa! Yâ Rabbi kıyâmet çabuk kopsa da, çoluk çocuğuma ve mallarıma kavuşsam der" buyurdu.

İbn-i Ömer'den rivâyet ediyor: Peygamberimiz (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: "Kadınları mescide gelmekten men ediniz."

Semüre'den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte Peygamberimiz (aleyhisselâm): "Kim özürsüz Cuma namazını terk ederse, bir dinar tasadduk etsin. Şayet bulamazsa, dinarın yarısını tasadduk etsin" buyurdular.

Yine Semüre'den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte "Allahın la'netiyle birbirinizi, Allahın gazâbına uğra ve Cehennemlik ol diyerek la'netlemeyiniz" buyuruldu.

Hazreti Ali'den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; "Üç kişiden kalem kaldırılır: Belâlıdan (mecnûndan) iyileşinceye kadar, çocukları âkil baliğ oluncaya kadar, uyumakta olandan uyanıncaya kadar."

Ebân bin Osman'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte: "Bir kimse (Bismillâhillezi lâ yedurru maasmihî şey'ün fil ardı velâ fissemâi ve hüvessemîul alîm) derse, hiçbirşey ona zarar vermez."

Ebû Nüheyk Ömer bin Sa'd'dan Peygamberimizin (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu naklediyor: "Kur'ân-ı kerîmi teganni ile okuyan bizden değildir."

Ömer bin Sa'd'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; "İnsanoğlunun se'âdeti üçtür ki, sâliha hanım, iyi binek, geniş mesken. Şekâveti üçtür ki, kötü mesken, kötü binek, kötü hanım."

Ömer bin Sa'd'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; "Ben şu müslümana hayret ederim: Ona bir musibet geldiğinde sabreder, hayır gelirse Allaha hamd eder ve şükreder. Muhakkak bu müslümana herşeyde mükâfat verilir. Hattâ ağzına kaldırdığı lokma için dahi."

Ebû Talha'nın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; "Köpek ve canlı resim bulunan eve melekler girmez" buyuruldu.

Ebü'l Melîh el-Hüzelî babasından, o da Peygamber efendimizden rivâyet ediyor: "Temiz olmayarak kılınan namazı ve cimrice verilen sadakayı Allahü teâlâ kabûl etmez."

"Sizden biri, kendi nefsi için istediğini, müslüman kardeşi için de istemezse, îmân etmiş olmaz."

Katâde Peygamberimizin şöyle buyurduğunu işitmiştir: "İnsanoğlu ihtiyârlayınca mala ve uzun ömre hırsı artar."

İbn-i Abbâs rivâyet ediyor: Peygamberimiz (aleyhisselâm) "Cennete baktım, ehlinin çoğu fakîrlerdir. Cehenneme baktım, ehlinin çoğu kadınlardır" buyurdu.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tehzîb-üt-tehzîb cild-4, sh. 182

2) Târih-i Bağdâd cild-9, sh. 24

3) Mîzân-ül-i'tidâl cild-2, sh. 203

4) El-A'lâm cild-3, sh. 125

5) Kıyâmet ve Âhıret sh. 138

6) Müsned-i Tayâlisî

EBU HAFS-I HADDÂD EN-NİŞÂBÛRÎ (Amr bin Seleme)

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Ömer bin Seleme en-Nişâbûrî'dir. "Ebû Hafs" künyesi ile meşhûrdur. Babasına "Selem" de denir. Demircilikle uğraştığı için "Haddâd" lakabı ile anılmaktadır. Buhârâ yolu üzerinde, Nişâbûr şehrinin girişine yakın bir yerde olan Körezba isimli köyde doğdu. 270 (m. 883) senesinde vefât etti. Vefâtı hakkında çeşitli târihler vardır. Ubeydullah bin Mehdî Ebî Verdî ve Ali en-Nasrabâdî'nin sohbetinde bulunup, feyz almıştır. Ahmed bin Hadreveyh el-Belhî ile arkadaşlık etti. Şah İbn-i Şüca' el-Kirmânî ve Ebû Osmân-ı Sa'îd bin İsmail kendisinin talebelerindendir.

Ebû Hafs-ı Haddâd, kerâmet, mürüvvet itibariyle zamanında eşsizdi Âbid, âşık, zâhid, dünyâyı terk etmiş, gönül sultanı büyük bir zâttı. Allahü teâlâyı hatırladığı zaman rengi değişir, kendinden geçerdi. Yanında bulunup, onun bu halini görenler Allahü teâlâyı hatırlardı.

O'nun tövbesi ve büyüklerin yoluna giriş hâli şöyle anlatılır: Bir câriyeyi sevmişti. Ona kavuşmayı çok arzu ediyor ve bunun çârelerini araştırıyordu. Yakınları kendisine şöyle bir yol gösterdiler "Senin derdine deva bulacak yahudi bir büyücü var, onun yanına git!" dediler. Ebû Hafs hemen vakit geçirmeden büyücüye gitti. Durumunu anlattı yardım istedi. Efsuncu yahudi, ona: "İyiliği terk edeceksin, kırk gün gece ve gündüz namaz kılmayacaksın, hayırlı iş ve hak bildiğin şeylerin yanına varmayacaksın ki, ben seni muradına kavuşturayım" dedi. Ebû Hafs, büyücünün dediği şeyleri yaptı. Kırk günün bitiminde, büyücü, Ebû Hafs'a sihir yaptı. Fakat Ebû Hafs muradına nail olamadı. Bunun üzerine yahudi: "Sen mutlaka iyi bir iş ve harekette bulunmuşsun, hayır yapmışsın. Yoksa sihir tutardı. Yaptığın iyiliği hatırlamaya çalış!" dedi. Ebû Hafs: "Şu yaptığım iş hariç, hiç bir güzel niyet ve hayrımı hatırlamıyorum. O da, yolda giderken kimsenin ayağı takılıp düşmesin diye ortada bulunan bir taşı alıp kenara koymamdır" buyurdu. Yahudi: "Sen, kırk gün O'nun emrini yerine getirmeyip hükmünü terk ettiğin halde, O seni terk etmedi. Hiç korkma, Allah arzunu boşa çıkarmaz" dedi. Bu sözler üzerine Ebû Hafs'ın içine öyle bir ateş düştü ki, bu ateş her tarafını sardı, dayanamayacak bir hâl aldı. Orada tövbe etti. Yahudi de onun yanında müslüman oldu.

Ebû Hafs'ı Haddâd, o sırada demircilik yapıyordu. Tövbe ettikten sonra hâllerini gizlemeye çalışırdı. Hergün kazandığı bir altını kimsesizlere, yoksullara dağıtır, geceleri dul kadınların kapısına yiyecek bırakırdı. Kendisi yatsı namazında borç alır, bununla orucunu açardı, öyle zaman olurdu ki, pınarda kalan sebzeleri toplar, bunları temizler, pişirir ve yerdi.

Ebû Hafs-ı Haddâd, bir gün sokakta gözleri görmeyen birisinin: "Allahtan beklemedikleri şey kendilerine göründü" (Zümer-47) âyet-i kerîmesini okuduğunu işitince kendinden geçti. Elini ocağa sokup, kızgın demiri çıkardı, örs üzerinde dönderdi. Çıraklar hayret içinde "Bu, ne hâl usta!" diye bağrıştılar. Ebû Hafs-ı Haddâd "Dövün!" buyurdu. Çıraklar: "Usta bu dövülüp temizlenmiş!" dediler. Ebû Hafs, kendine gelince: "Yıllardır, bu işi bırakmaya çalıştım, fakat başaramadım, ama meslek bizi bıraktı" buyurup işini terk etti. Rabbine ibâdete yönelip, halkın içine karışmaz oldu. Kendilerine yakın bir yerde, hadîs-i şerîf okunur ve dinlenirdi. Ebû Hafs'a: "Sen niçin gelip de dinlemiyorsun?" dediler. Ebû Hafs da: "Bir hadîs-i şerîf işitmiştim, otuz senedir bu hadîs-i şerîfe uygun hareket etmek istiyorum, fakat yapamıyorum. Diğer hadîs-i şerîfleri işittiğimde nasıl yaparım" buyurduklarında, onlar: "O, hangi hadîs-i şerîftir?" dediler. Ebû Hafs: "Kişinin işine yaramayan şeyleri terk etmesi, iyi bir müslüman oluşundandır"hadîs-i şerifidir" diye cevap verdi.

Birgün yolda giderken, ağlayıp sızlayan şaşırmış bir adama rastladı. Ona; "Bir derdin mi var?" diye sorunca, adam: "Bir tek bineğim vardı, onu da kaybettim, başka bir şeyim yok" dedi. Ebû Hafs duâ edince bineği çıkageldi.

Ebû Osman şöyle anlatır: "Ebû Hafs'ın yanına gitmiştim, önüne konulmuş bir kaç muz gördüm. Bir tane aldım, yerken

boğazımda kaldı. Ebû Hafs-ı Haddâd, bana: “Hangi hakla muzlarımdan alıp yiyebiliyorsun?” dedi. Ben de: “Efendim, kalbinizi bilirim, size itimâd ederim. Sahip olduğun şeyleri dağıtırsın, ikram edersin” dedim. Bana: “Ey kendini bilmez! Ben kendime güvenemiyorum ki, sen nasıl güvenirsin. Bunca senedir kalbimin hevâ ve hevesine göre hareket ediyorum. Ben kendimde meydana gelecek şeyleri bilmiyorum. Kişi, kendisinden hâsıl olacak şeyleri bilmezse, başkasından olacak, şeyleri nasıl bilir?” buyurdular.

Birgün çarşıya çıkmışlardı. Yolda bir yahudi ile karşılaştılar. Ebû Hafs hemen yere düştü. Kendine geldiğinde, niçin böyle bir durum olduğunu sordular. Buyurdu ki: “Ben müslüman olduğum için Allahü teâlânın lütufları içindeyim. Şimdi ise O’nun adâleti ile muâmele ettiği bir adamı gördüm. Eğer, Allahü teâlâ onu lütfuyla, bana da adâletiyle muâmele ederse hâlim nice olur?”

Ebû Hafs hazretleri, hac yolculuğuna çıkmışlardı. Kendisi ümmî idi. Bağdâd’a ulaşınca, talebeler; “Horasan’ın ileri gelen evliyâsından olan bir zâtın, karşısındaki bir kimse ile tercümanla konuşması ne ayıp!” dediler. Cüneyd-i Bağdadî talebelerini, Ebû Hafs’ı karşılamaya gönderdi. Ebû Hafs da onun talebeleriyle çok açık ve anlaşılır bir Arapça ile konuştu. Bu durumu gören talebeler mahcup oldular. Âlimlerden meydana gelmiş topluluk O’na, “Fütüvvetin ne demek olduğunu sordular. Ebû Hafs “Önce siz konuşun, güzel ifâde size mahsûstur” buyurdular. Cüneyd-i Bağdadî, “Kendinde olanı görmemen, yaptığın bir işi, “Bunu ben yaptım” diyerek kendine maletmemendir.” Ebû Hafs da: “Bize göre fütüvvet, “İnsaf etmek, fakat insaf beklememektir.” Cüneyd-i Bağdadî: “Haydi arkadaşlar, gidelim. Zîrâ o, insanların etrâfına bir hat çekti. Hepsini fütüvvetle geçti, kimsenin söyliyemeyeceği sözü söyledi” buyurdular.

Ebû Hafs, öyle heybetli otururdu ki, bu hâli sohbetinde bulunanlara te’sîr eder, hiçbir talebesi emri olmadan oturup kalkamaz, yüzüne bakmaya cesâret edemezdi. Edebli bir şekilde otururlardı. Birgün Cüneyd-i Bağdadî ona: “Talebelerine, büyüklerin yanında oturma edeblerini ne iyi öğretmişsin” dedi. Ebû Hafs: “Sen, mektûbun başlığına önem vermiyorsun. Ba’zan başlık, mektûbtaki bilgilerin sıhhatine delil olabilir” buyurdu. Sonra: “Bir kazan baharatlı yemek ve helva yapmaları için talebelerinize söyleyiniz” deyince, Cüneyd-i Bağdadî bir talebesine işâret etti. Bir müddet sonra yemek geldi. Ebû Hafs-ı Haddâd: “Bunu bir hamalın başına koy, yorulduğu evin kapısında seslensin!” Hamal, denileni yaptı. Yorulduğu yerdeki ev sahibine seslendi. Ev sahibi: “Eğer, baharatlı bir yiyecek ve helva getirdiysen, içeriye buyur!” dedi. Hamal: “Allah Allah, acâib şey!” dedi ve ev sahibine: “Benim baharatlı yiyecek getireceğimi nereden bildin?” dedi. Ev sahibi: “Çocuklarım, bu yemeği uzun zamandır benden istiyorlardı. Dün duâ ederken hatırımdan bu yemekler geçmişti. İsteğimin çevrilmeyeceğini biliyordum.”

Ebû Hafs-ı Haddâd’ın, edebe son derece riayetkar, kibar bir talebesi vardı. Cüneyd-i Bağdadî bir kaç defa ona dikkat etti. Ebû Hafs’a “Bu talebe, kaç senedir yanınızda bulunmaktadır?” diye sordu. Ebû Hafs da: “On yıldır” diye cevap verdi. Cüneyd-i Bağdadî: “Üstün bir nezâketi, gence yakışır iyi hâlleri, mükemmel bir edebi var” buyurdu. Ebû Hafs, bunun üzerine: “Öyledir!” Bu talebemiz, bizim için onyedibin altın harcadı, onyedibin altın da borçlandı. Fakat, daha bunları bize söyleme cesâretini kendinde bulamadı” buyurdu.

Ebû Hafs-ı Haddâd hacca gitmişti. Hac dönüşünde, Cüneyd-i Bağdâdî’nin talebeleri karşıladılar. Onlara “Yol hediyem şu sözümdür; eğer bir arkadaşınız size saygısızlık ederse, onu özür dilemeye teşvik edin! Fakat siz, onun dilediğinden çok özür dileyin. Eğer kırgınlık gitmemişse ve hakkın da kendi tarafınızda olduğuna kanâat getirirseniz, yine arkadaşınızı en güzel bir şekilde özür dilemeye teşvik edin ve siz de özür dileyin! Kırk gün buna devam edin! Yine kırgınlık gitmezse, o zaman kendinize şöyle deyin: “Ey ahmak nefs! Ne inatçı, ne

bencil, ne vurdumduymaz, ne edebsizsin! Sende biraz olsun mertlikten bir eser yoktur. Kırk gün arkadaşın senden özür diledi de özrünü kabûl etmedin. Ben senden el etek çektim, sen bilirsin, nasıl istiyorsan öyle ol!” buyurdu.

Talebesi Ebû Osman şöyle anlatıyor: “Ebû Bekr-i Hânefiyyenin evindeydim. Ebû Hafs-ı Haddâd da oradaydı. Arkadaşlar bir dostumuzdan bahsettiler. Ben de: “Keşke, o da burada olsaydı!” dedim. Ebû Hafs: “Kâğıt, kalem olsaydı. Ona gelmesi için bir mektûb yazardım” buyurunca, ben: “Burada var” dedim. Ebû Hafs-ı Haddâd: “Fakat ev sahibi çarşıya gitti. Eğer orada öldüyse, bunlar vârislerinin olur, böyle olunca onlarla yazı yazılmaz” buyurdu. O kalem kâğıdı kullanmadı.”

Ebû Hafs-ı Haddâd, Ebû Bekr-i Şiblî’nin evinde kırk gün misâfir kaldı. Çeşit çeşit yemeklerini yedi. Ayrılıp giderken yanına vardığında: “Ey Şiblî! Eğer yolun Nişâbûr’a uğrarsa, yanıma gel! Misâfirperverlik nasıl oluyormuş, sana öğretirim.” Şiblî de: “Ben ne yaptım ki?” dedi. Ebû Hafs-ı Haddâd: “Başka ne yapacaksın, külfete girerek çeşitli yemekler hazırladın, civanmertlikte bu yoktur. Misâfir gelince öyle davranmalı ki, hizmet ederken üzerine bir ağırlık çökmemeli, gittiği için de ferahlamamalısın! Külfete girdiğinde gelişi ağır gelir, gittiğinde de rahatlarsın. Böyle ev sahipliği olmaz” buyurdu. Bir müddet sonra, İmâm-ı Şiblî kırk arkadaşıyla beraber Nişâbûr’a geldiğinde Ebû Hafs-ı Haddâd’a uğradı. Ebû Hafs-ı Haddâd o gece tam kırkbir (41) mum yakmıştı. Şiblî bunları görünce: “Bu ne hâl böyle?” dedi. Ebû Hafs-ı Haddâd: “Ne oldu?” buyurdu. Şiblî “Külfete girmeyin, demiştiniz. Bu mumlar ne böyle?” dedi. Ebû Hafs-ı Haddâd “Öyleyse onları söndür” buyurdu. Şiblî de, kalkıp hepsini söndürmeye uğraştı ise de, bir tanesini söndürebildi. Bunun üzerine Ebû Hafs-ı Haddâd, “Sizi Allahü teâlâ gönderdi. Ben de Allah rızâsı için kırk mum yaktım. Bir tanesini de kendim için yaktım. Benim için olanı söndürdün. Allah rızâsı için olanı söndüremedin. Sen ise Bağdâd’da her yaptığın şeyi benim için yapmıştın. Seninki külfet oldu, benimki ise külfet olmadı” buyurdu.

Talebesi Ebû Osman şöyle anlatıyor: Ebû Hafs-ı Haddâd’a “İnsanlara nasîhat etmek, ilim öğretmek istiyorum” dedim. Bana: “Sende bu hâl neden hâsıl oldu?” buyurdu. Ben de: “İnsanlara şefkat hissinden” dedim. Bana: “İnsanlara şefkat hissi sende ne derecededir?” buyurdu. Ben de: “Öyle bir durumdadır ki, bütün günahkârların yerine Cehennemde yanmaya hazırım” dedim, izin verip bana nasîhatle: “Önce kendine, sonra etrâfındakilere nasîhat et! Etrâfındaki halk topluluğu seni şımartmasın! Çünkü cemâat dışına, Cenâb-ı Hak ise içine nazar eder, bakar” buyurdular. Ben bir yerde sohbet ederken, hocam gizli bir köşeye saklanmışlar. Sohbet bitince, sadaka isteyen bir kimseye herkesten önce gömleğimi çıkarıp verdim. O anda Ebû Hafs-ı Haddâd: “Seni yalancı, in bakayım o kürsüden” dedi. Hatâmı sorduğumda hocam bana: “Hem halka karşı beslediğin şefkat ve merhametten bahsediyorsun. Hem de sadakayı acele ile verip, hepsinden önce sevâba ben kavuşayım diyorsun! Şayet önce söylediğin da’vân üzere olsaydın, bu bencilliği yapmazdın. İn bakalım oradan? Orası senin yerin değildir” buyurdu.

Ebû Zekeriyya da şöyle anlatıyor: “Malım olmasına rağmen fakîrlikten korkardım. Bir gün Ebû Hafs-ı Haddâd bana: Eğer Allahü teâlâ sana fakîrliği takdîr etti ise, kimse seni zengin yapamaz” buyurdular. Bunun üzerine ben de fakîrlik korkusu kalmadı.

Talebesi ve dâmâdı olan Hayrî-i Nişâbûrî şöyle anlatıyor: “Nişâbûr’a ona talebe olmak için gitmiştim. Henüz çok gençtim. Yanına gittim. Bana: “Sen henüz gençsin, bizimle oturamazsın” buyurdular ve beni kabûl etmediler. Çıkarken arkamı dönerek gitmedim. Arka arka giderek çıktım. Kalbim ona çok ısınmıştı. Bir müddet sonra kapısına tekrar vardım, bekledim. Bir yere gidemiyordum. İçimden, “Şu kapının önünde bir çukur kazayım, içine gireyim ondan çık artık emri gelinceye kadar orada durayım” diyordum. Hattâ yapmaya da karar vermiştim. Sonra sadâkatimi anladı ve beni yanına

çağırdı. Huzûruna aldı. Gönlümü hoş etti ve talebeliğe kabûl etti."

Bir gün ona: "Aklı başında bir kimse, kendisine zulmeden birini ma'zûr görebilir mi?" diye sordular. O da şu cevâbı verdi. "Evet, mümkündür. Ama o zulmedeni, kendisine Allahü teâlâ tarafından gönderilmiş bir ni'met olarak bilirse!.."

Ebû Hafs-ı Nişâbûrî'nin mübârek lisânından çıkıp gönüllere te'sîr eden kıymetli sözleri çoktur. Buyurdular ki:

"Hakîkî âlim, suâli cevaplandırırken, kıyâmette, "Bu cevâbı nereden buldun?" diye sorulacağından korkan kimsedir."

"Firâset sahibi olduğu iddiasında bulunmaya, kimsenin hakkı yoktur. Yapılacak şey başkasının firâsetinden sakınmak ve korunmaktır. Zîrâ Resûlullah (aleyhisselâm) "Mü'minin firâsetinden korkunuz" buyurdu. Fakat firâset sahibi olmaya çalışın buyurmamışlardır. Şu halde fîrâsetten korunmak mevkiinde bulunan bir kimsenin, firâset da'vâsında bulunması nasıl doğru olabilir?"

"Tasavvuf, baştan başa edebtir. Zîrâ her vaktin bir edebi her makamın bir edebi vardır. Her hâlin bir edebi vardır. Vakitlerle ilgili; edebe riâyet edenler (Vaktini iyi şeylerle geçirenler), velî olan kimselerin makamına ulaşırlar. Edebi terk edenler, Allahü teâlâya yakın olduklarını zannettikleri halde, ondan uzaktırlar. Ba'zı kullar da vardır ki; kendilerinin zannettiklerinden daha yüksek bir mertebeye sahiptir, daha sevgilidirler."

"Kulu, Allahü teâlâya yaklaştıran en iyi vesîle, kulun her halükârda daimî sûrette O'na ihtiyâç duyması, bütün işlerde sünnet-i seniyyeye dört elle sarılması ve gıdayı helâl yoldan temin etmesidir."

"Her zaman nefsini suçlamayıp, ona muhalefet etmeyen aldanmıştır. Nefsine rızâ gözüyle bakan mahvolmuştur."

"Allah korkusu, kalbde bulunan bir meş'aleden ibâret olup, hayır ve şer nâmına kalbde bulunan her şey, ancak onunla görülebilir."

"Hakîkî fakîrlik, bir kimsenin almaktan çok, vermekten hoşlanmasıdır."

"Ümit edilir ki, üzerinde dâima Allahü teâlânın lütfunu gören kimse mahvolmaz."

"İbâdet ve amel sahibi için en fazîletli şey, Allahü teâlânın huzûrundaki murâkabe hâlidir."

"Allahü teâlâya güvenip kendini zengin bilmek ne hoştur! Bir nâmerde dayanıp kendini zengin bilmek ise ne fenâdır.

"Zehir ölümün habercisi olduğu gibi, günahlar da küfrün habercisidir."

"Gönlünde tevazunun bulunmasını isteyen bir kimsenin, sâlihlerin sohbetinde bulunması ve onlara hizmetten ayrılmaması lâzım gelir."

"İşlenen kusur ve kabahatlardan ötürü her zaman gönlü kırık olmak lâzımdır." "Mürüvvet, insafı yerine getirmek ve hiç kimseden intikam almayı istememektir."

"Her kim söz, iş ve hâllerini Kur'ân-ı kerîme ve hadîs-i şerîflere uygun yapmaz ve günahlarından dolayı kendini suçlamazsa, onu evliyâlar sınıfından saymayız."

"Yirmi yıl kalbimizi muhafaza etmeye çalıştık. Kötülüğün oraya girmemesi için kapısında bekledik. Aradan bir zaman geçti, öyle bir hâl aldı ki, bekleyen değil, beklenen olduğumuzu anladık."

"Zamanın fesada varmasına şu üç topluluğun hareketi, sebep oldu: 1- İrfan sahibi olduklarını iddia edenlerin günah işlemesi.

2- Muhabbet ehli olduklarını söyleyenlerin hıyâneti. 3- Allah yolunda olduklarını söyleyenlerin yalanı.”

“Nefsinde gördüğü şeyleri iyi sanan kimse, ayıplarını göremez ve bilemez. Ancak nefsinin ayıbını arayan, ondan gelen herşeyi incelemeye tâbi tutan kusurlarını anlar ve hatâlarını bulur.”

“Aklına geleni yaptığın müddetçe, bir zindan hayatı yaşayacağını bil! Ancak işlerini cenâb-ı Hakka teslim edersen, rahata kavuşursun!”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 229

2) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 150

3) Tabakât-ül-kübrâ cild-1, sh. 96

4) Tezkiret-ül-evliyâ cild-2, sh. 286

5) Keşf-ül-mahcûb sh. 262